

Naplnený detský sen

Skutočný príbeh

V čakárni ušného oddelenia detskej nemocnice sedí veľa detí s mamičkami. Niektoré im sedia na kolenách stúlené v náručí, iné poskakujú (nezažili ešte nepríjemnú skúsenosť s pánom doktorom), jednému babička rozpráva rozprávku (iste už x-tý raz, lebo vnúča ju dopĺňa a upresňuje, keď babička niečo vynechá). Ďalšie plače zo strachu, že mu pán doktor zase "zdrapí" uško, bude doň pozerat veľkým okulárom a sestrička bude nemilosrdne držať jeho hlavičku.

Oknom vidieť pavlač bočného krídla budovy, kde iné deti, **do** troch rokov, tiež chodia, poskočia si, pokrikujú i plačú. Alebo sa len dívajú pred seba a monotónne sa na mieste pokyvujú. Bez mamičiek či ocka alebo babičky. Bez možnosti pritulíť sa k človeku, ktorý je poruke deň i noc, dvadsiatykrát počúvať alebo "čítať" riekanku či rozprávočku... Horšie, že ani nevedia o takej možnosti, akú majú deti dole v čakárni. Či lepšie, že sa tým aspoň teraz netrápia? Striedajúce sa tety v bielych plášťoch sa o svojich zverencov usilovne starajú, ale nemajú na toľko detí dostatok potrebného času.

V čakárni pozoruje deti na pavlači asi štvorročný chlapček s mamkou. Keď sa od nej dozvie, že tieto detičky detského domova (DeD) nepoznajú svojich rodičov, alebo ich vidia len zriedka (v tom čase väčšina z nich raz za rok), rozhodným hláskom navrhne: "Vezmime si ich k nám domov!"

Približne o päť rokov neskôr prišiel otec 5-člennej rodiny domov s informáciou z rozhlasového vysielania, že na víkendy, sviatky a prázdniny je možnosť prijať dieťa, vždy to isté, domov do rodiny. Bolo tesne pred Vianocami. Rodinná rada (rodičia a tri deti: ročné až deväťročné) po modlitbe a krátkej porade delegovala mamku ísť do DeD vypýtať si dieťa na Vianoce k sebe. Teraz aj rodičia, dospeláci, tak ako vtedy ich najstarší synček v čakárni, naivne chceli ešte do Vianoc uskutočniť odhodlanie poskytnúť aspoň prechodný domov dieťaťu z DeD.

Vyslaná mamina na materskej "dovolenke" mohla ísť splniť taký "jednoduchý" krok, až keď sa ocko vrátil z práce. To už ale nebola v práci pani riaditeľka DeD. Na pokyn sestričky čakala teda pri dverách chodby s tabuľkou "Cudzím vstup zakázaný!" Sestra sa zatiaľ snažila spojiť s pani riaditeľkou. Vtom vyšli na chodbu deti so sladkými nádielkami z dedomrázovského programu. Všetky s kratučko ostrihanými vláskami, s rovnakým strihom hracích nohavíc. Jedno z detí, s čokoládovou pusou i líčkami, podišlo k tete, pozrelo na ňu hore žiariacimi očkami, ktoré akoby našli poklad, so slovami: "Mamička, mamička prišla!" Objala tetu a zaborila tváričku od čokolády do jej kabáta. Na telefonát pani riaditeľky bolo treba čakať ešte asi pol hodiny. Sestra teda zaviedla dvojicu do herne s viacerými deťmi. Dobromyseľne vysvetlila, že dieťa, ktoré sa pridáva "mamičky", je rómske dievčatko Anička a je veľmi temperamentná. Keďže u tety majú doma tri malé deti, bolo by to pre nich aj s ňou ťažké. Aby si vyhládla pokojnejšie dieťa, napríklad Miška, ktorý sa už aj vie pýtať na nočník. "Ako by som mohla, keď sa ma Anička stále drží?!" - "Tieto deti nepoznajú rodičov, ale čakajú ich, hrajú sa tak, a kto sa na ne usmeje, je pre nich mamičkou či ockom," - znela vľúdna odpoveď. A pani riaditeľka potom v telefonáte vysvetlila, že bez potvrdenia z Mestského národného výboru (MsNV) nikomu dieťa dať nemôže. Čo bolo logické. Keby však také niečo bolo komukoľvek v rodine prišlo na um skôr, nedošlo by k tejto silnej skúsenosti zo spontánnej návštevy DeD. Tento zážitok jednoznačne rozhodol o tom, že nastane cesta vybavovania. Bez základných informácií čo? kde? ako?, ale s modlitbou a jasným cieľom pomôcť jednému obyvateľovi DeD. Čiže, pridať k jeho trvalému bydlisku v DeD prechodný pobyt s názvom Rodina. Žiaľ, väčšina týchto detí sú sirotý žijúcich rodičov.

Z etapy vybavovania iba zmienka, aby namiesto článku nevznikol román:

Na MsNV sa sociálna pracovníčka, po zistení počtu detí v rodine, spýtala: "Viete, že za to nedostanete ani korunu?!" - "Áno," - znela verbálna odpoveď a myslou prešlo: "Peniaze nám ani nenapadli, hoci žijeme z jedného nízkeho platu." - "A prečo chcete ďalšie dieťa, keď máte tri svoje?" - vyšetrujúco zaznela ďalšia otázka. Po určitom tichu, počas ktorého chudera občianka hľadala výraz na jednoduchú pohnútku ponúknuť dieťaťu rodinné víkendy, prišla zrazu z úst pracovníčky pomoc: "Z humánnych dôvodov?" - "Keď sa to takto povie, tak áno," - súhlasila občianka. Samozrejme, z toho ešte nebol vystavený potrebný "papier". Nasledovala úradná návšteva v rodine, čo je takisto logické.

Po polroku, počas letných prázdnin, pribudlo do rodiny nakoniec štrnásťročné dieťa. Stalo sa to takto: Pri rozhodovaní v inom DeD, pre deti **od** troch rokov, manželia privítali, že všetci chovanci sú práve na výlete. Požiadali pracovníčku, aby im ona vybrala dieťa, ktoré rodinu najviac potrebuje. S takým vekom však nerátali. Keď ale počuli, že ono už bolo jedny Vianoce v jednej rodine, druhé Vianoce v inej, dotyčné rodiny sľúbili, že si po neho znova prídu, no neprišli, ani jeho vlastná mama rovnaký sľub nesplnila, a že ono stále chodí za vychovateľkou s prosbou ísť k tete, nejakej, súhlasili. S prekvapením, no s prijatím celou rodinou.

Nasledoval rok prázdninových i víkendových pobytov a sviatkov v rodine s novými skúsenosťami aj nečakanými strasťami. Zo strany obyvateľa DeD žijúceho dlho v kolektíve to boli prekvapujúce objavy, čo znamená život v rodine. Na dokreslenie zopár výrokov z úst nového člena rodiny: "Prečo sa platí za elektrinu?!", "Za telefón?! Za byt!?" (Vtedy sa ešte neplatilo za vodu ani za smeti.) "Mlieko je od kravy?!"

A prekvapenia z pohľadu rodiny: bolo treba učiť základným úkonom v kuchyni, lebo v DeD túto možnosť vtedy nemali, dotahovať návyky, poznať hodiny, zvládať domáce úlohy, ubezpečovať, že sa každému ujde jedlo i sladkosti... Zaujímavé, že takúto obavu nemali deti žijúce v rodine od narodenia. Vedeli, že rodičia zaručene všetkým, vždy podedia základné jedlo i dobroty, ako je čokoláda, zákusky, i keby toho bolo menej. Prekvapením bolo tiež "zavesenie sa" na mamku-tetu vo forme vyhľadávania jej neustálej blízkosti. Napríklad aj čakanie na ňu pri dverách WC.

Obe strany na vlastnej koži zakúšali "tehotenstvo po narodení". O "tehotenských" postupoch vzťahu, v adopcii či pestúnstve, nebola vtedy známa literatúra, ako je napríklad kniha Adopcia, ani školenia, kurzy...

Po roku príchodov a odchodov došlo k vybavovaniu pestúnskej starostlivosti. Potreba stáleho pobytu v rodine priamo vyplynula z celoročných situácií a skúseností. O pestúnstve sa rodičia dozvedeli od vychovateľky v DeD, s ktorou boli v kontakte.

O necelé štvrtstoročie aj chlapec z čakárne zrealizoval svoje vyhlásenie z detstva. Vo svojej vlastnej rodine s manželkou tým, že k svojim dvom maličkým deťom prijali z DeD osemročné dvojčatá. Realizuje ho aj tak, že so svojimi spolupracovníkmi pomáha ďalším jednotlivcom i rodinám uskutočniť takúto pomoc mnohým iným (ne)chceným deťom. Ponúknuť DOMOV v rodine môže teraz takto oveľa ľahšie mnoho manželských párov a rodín, tiež vďaka väčšej informovanosti v médiách i vďaka priamej pomoci rôznou formou. Základom dnes, rovnako ako vtedy pred niekoľkými desiatkami rokov, je rozhodnutie v srdci: "Vezmime si ho/ich k nám domov." Sú potom aj ťažké chvíle, tie sú neraz aj s biologicky vlastnými deťmi, stojí to však za to. Aj v prípade, keď sa nedá úplne doplniť deficit pripútania z raného detstva a niektoré následky sú trvalé.

Odmenou pre náhradných rodičov je vidieť dieťa schopne žiť, keď je už na vlastných nohách. Vedieť, že sa snaží žiť tak, ako by to malo byť, ako to bolo doma. Že napriek vážnym životným ťažkostiam celý svoj pracovný život vykonáva zodpovednú, náročnú prácu pre stovky stravníkov v študentskej jedálni. Nenahraditeľným je cítiť a počuť: "Mám Vás rada. Mám Vás rád. Myslím na Vás tam doma."

tK

Pôvodne napísané 22. 06. 2008

Upravené 31.01. 2024